ปัญหาการเรียนออนไลน์

Problems of Online Learning

พระมหาเมธี จนฺทวโส, พระครูวิโชติสิกขกิจ, ดวงฤทัย เอี่ยมพล
phramaha mathee juntawongso, phrakhru vichotsikkhakij, duangruthai lampoon
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พิจิตร
Mahachulalongkornrajavidyalaya University Phichit Buddhist College
E-mail: methee.wai@mcu.ac.th
วันที่รับบทความ (Received) : 30 ตุลาคม 2565
วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 17 พฤศจิกายน 2565
วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 30 พฤศจิกายน 2565

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เขียนขึ้นเพราะเพื่อให้ทราบถึงปัญหาการเรียนออนไลน์ในสถานศึกษาของประเทศไทย โรงเรียนเป็นสถานที่อันดับแรก ที่ถูกประกาศปิด หลังจากการแพร่ระบาดของโรค COVID 19 ส่งผลให้นักเรียนและครูต้องปรับตัวกับวิธีการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ การเรียนการสอนออนไลน์ (Online learning) ปัจจุบันทั้งครู นักเรียนจึงต้องปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสถานการณ์การเรียนการสอนออนไลน์ ปัญหานอกจากนักเรียนบางส่วนไม่พร้อมด้วยข้อจำกัดด้านอุปกรณ์และทุนทรัพย์แล้ว คุณครูหลายคนที่อายุมากแล้ว และคุ้นชินกับการสอนแบบปกติมาตลอดชีวิตก็ต้องปรับตัวอย่างมากเช่นกัน ดังนั้น การจัดนวัตกรรมทางการศึกษาในอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงวิธีเรียนในรูปแบบเดิมให้เป็นการเรียนแบบใหม่ ที่ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยทำการเรียนเป็นแนวทางการเรียนการสอนที่พึ่งพิงระบบอินเตอร์เน็ตเป็นหลัก “การเรียนการสอนออนไลน์” จึงกลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่ระบบการศึกษาในประเทศไทยนำมาใช้ในสถานการณ์โรคระบาด ประเทศไทยนำวิธีการเรียนการสอนออนไลน์มาใช้ เพื่อให้โรงเรียนสามารถดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการได้วางไว้ เป็นวิธีการแก้ไขปัญหาที่ช่วยให้นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้โดยไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโควิด การเรียนการสอนออนไลน์จึงถูกตั้งคำถามถึงประสิทธิภาพและความพร้อมของระบบการศึกษาของสังคมไทยอีกด้วย การเรียนออนไลน์ด้วยความไม่พร้อม หรือไม่ได้รับการช่วยเหลือที่เพียงพอ ย่อมจะส่งผลกระทบต่อปัญหาการเรียนและสุขภาพจิตที่รุนแรงมากยิ่งขึ้นได้ บทความนี้ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์เขียนถึงภาพรวมถึงปัญหาการเรียนออนไลน์ในปัจจุบัน

คำสำคัญ: ปัญหา, การเรียนออนไลน์, การศึกษาไทย

Abstract

The purpose of this article was written to address the problem of online learning. in educational institutions in Thailand School is the first place. announced to be closed After the COVID- 19 epidemic, students and teachers have to adapt to new teaching methods. online teaching both teachers present Students have to adapt greatly to the situation of online teaching. The problem, besides some students, is not accompanied by restrictions on equipment and funds. Many teachers who are old and have been accustomed to teaching normally throughout their lives, they have to adjust a lot as well. Therefore, the organization of educational innovations in another form which can change the old way of learning to be a new way of learning that uses technology to help students learn as a teaching method that relies mainly on the Internet "Online teaching and learning" has thus become an important tool used by the Thai education system in the epidemic situation. Thailand adopts online teaching methods. so that schools can carry out teaching and learning according to the curriculum set by the Ministry of Education It is a solution that allows students to study without the risk of contracting COVID- 19. Online teaching is therefore questioned as to the efficiency and readiness of the education system of Thai society as well. Online learning without readiness or not receiving adequate assistance It will have a more serious impact on learning and mental health problems. This article, the author's purpose is to write a picture, including the current online learning problems.

Keywords: Problems, online learning, Thai education.

บทนำ (Introduction)

การระบาดของเชื้อโรคไวรัสสายพันธุ์ใหม่ (2019) เป็นวิกฤติที่นานาประเทศให้ความสนใจอย่างใกล้ชิด เหตุการณ์ดังกล่าวสร้างความตื่นตัวและความหวาดกลัวให้คนทั่วโลกหลังจากมีการรายงานการพบผู้ป่วยเป็นโรคปอดอักเสบหลายรายในเมืองอู่ฮั่น สาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อปลายปี 2562 และขณะนี้ยังคงปรากฏการแพร่กระจายในหลายประเทศทำให้มีจำนวนผู้ติดเชื้อในวงกว้างที่เพิ่มมากขึ้นทุกวัน จนกระทั่งองค์การอนามัยโลกประกาศ "ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขของโลก" เพราะเชื้อไวรัสนี้กำลังแพร่ระบาดไปทั่วโลก การติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (COVID-19) ไม่ทำให้เสียชีวิตทุกคน หากติดเชื้อก็สามารถรักษาหายได้ ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าอัตราการเสียชีวิตจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่โดยเฉลี่ยคือ 3-5% ซึ่งต่ำกว่าอัตราการเสียชีวิตจากโรคซาร์สซึ่งควบคุมการระบาดได้แล้ว (โอภาส พุทธเจริญ, 2564)

ภายใต้สถานการณ์ระบาดไวรัส Covid-19 ทำให้ทั่วโลกใช้มาตรการเพิ่มระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ซึ่งในประเทศไทยได้ใช้มาตรการปิดสถานที่รวมตัวทางสังคม ซึ่งรวมถึงโรงเรียนทุกแห่งในประเทศไทย เนื่องจากสถานการณ์ระบาดยังคงอยู่ ทำให้ระบบการศึกษาต้องปรับให้การเรียนรู้ของนักเรียน

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่มีความเสี่ยงสูงและได้รับผลกระทบจากการแพร่กระจายของเชื้อไวรัส ซึ่งหลายหน่วยงานด้านการแพทย์และสาธารณสุขของไทยมีการให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปและบุคลากรทางการแพทย์และพยาบาลเพื่อรับมือและป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อไวรัส ดังนั้นการหาความรู้และความเข้าใจต่อการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่จึงมีความสำคัญในการสร้างความตระหนักรู้เพื่อลดโอกาสเสี่ยงที่จะติดเชื้อและเพื่อไม่ให้ตื่นตระหนกจนเกินไป เพราะไม่ใช่ทุกคนจะมีเชื้อไวรัส

ประเสริฐ บุญเรือง ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะโฆษกกระทรวงศึกษาธิการ เปิดเผยว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ลงนามในประกาศกระทรวงฯ ปิดสถานศึกษาทั่วประเทศ ตั้งแต่วันที่ 18 มีนาคม 2563 เป็นต้นไป จนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลง เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสมีการแพร่ระบาดในหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนนักศึกษา ที่จะได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดดังกล่าว จนกว่าจะมีการประกาศเปลี่ยนแปลง ในระหว่างที่สถานศึกษาต้องปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษดังกล่าว หากมีความจำเป็น ให้ส่วนราชการต้นสังกัดกำหนดแนวทางแก้ปัญหา ทั้งนี้ ให้สถานศึกษาจัดให้มีการเรียนการสอนด้วยการไม่ต้องเข้าชั้นเรียน โดยปรับการเรียนการสอนเป็นทางออนไลน์ (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

ประกาศวันที่ 9 เมษายน 2563 นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ลงนามในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 9 เมษายน 2563 เรื่อง การเปิดเรียนของสถานศึกษาในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ โดยให้สถานศึกษาทุกแห่งของรัฐและเอกชน ทั้งในระบบและนอกระบบ ซึ่งอยู่ในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ เปิดเรียนในวันที่ 1 กรกฎาคม 2563 โดยให้สถานศึกษาจัดให้มีการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินสืบเนื่องจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด-19 ด้วย ทั้งนี้ โรงเรียนเอกชนประเภทนานาชาติ ซึ่งมีกำหนดวันเปิดและปิดภาคเรียนไม่ตรงกับโรงเรียนในระบบ ให้โรงเรียนพิจารณาเปิดเรียนได้ทันทีตามความเหมาะสม แต่ต้องกำหนดรูปแบบและวิธีการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับข้อกำหนดที่ออกตามประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินของแต่ละพื้นที่ที่โรงเรียนตั้งอยู่

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การเรียนออนไลน์ที่บ้านในช่วงเว้นระยะห่างทางสังคม เป็นเรื่องใหม่ของวงการการศึกษาของประเทศไทย เมื่อเป็นเรื่องใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน ดังนั้นบทเรียนจากข้อผิดพลาดจึงเป็นเรื่องปกติที่จะเกิดขึ้น การเรียนการสอนออนไลน์ (Online learning) จัดเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาในอีกรูปแบบหนึ่ง สามารถเปลี่ยนแปลงวิธีเรียนในรูปแบบเดิมให้เป็นการเรียนในรูปแบบใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีเข้า

มาช่วยทำการสอนการเรียนทางไกล และการเรียนผ่านเว็บไซต์ เป็นการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ บวกเข้ากับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สร้างการศึกษาที่มีปฏิสัมพันธ์คุณภาพสูง โดยไม่จำเป็นต้องเดินทาง เกิดความสะดวกและเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว ทุกสถานที่ ทุกเวลา เป็นการสร้างการศึกษาตลอดชีวิตให้กับประชากร เป็นต้น ด้วยเหตุนี้การเรียนรู้แบบออนไลน์ จึงเป็นเหมาะสำหรับทุกคน และเรียนได้ทุกเวลา

จากวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ทำให้โรงเรียนทั่วโลกมากกว่า 190 ประเทศต้องปิดการเรียนการสอนส่งผลกระทบต่อเด็กนักเรียนมากกว่า 1,500 ล้านคนทั่วโลก กล่าวโดยสรุปได้ว่า การศึกษาผ่านระบบออนไลน์จึงถูกยกระดับจากการเป็นตัวช่วยนอกหลักสูตรมาเป็นวิธีหลักที่จะช่วยให้การเรียนการสอนของระบบการศึกษาทั่วโลกเดินหน้าต่อไปได้ อย่างไรก็ตาม การมาของวิกฤตการณ์ในครั้งนี้ได้เผยให้เห็นว่าระบบการศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมที่จะเข้าสู่โลกของการเรียนรู้โดยการใช้อุปกรณ์ดิจิทัล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

1. การเข้าถึงโลกดิจิทัลของนักเรียน

การเรียนรู้ นวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ การส่งเสริมและสร้างกลไกเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสและทางเลือก ที่จะเข้าถึงปัจจัยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ และขีดความสามารถของผู้เรียน

กฤษณา สิกขมาน (2554) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนการสอนออนไลน์ เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มีการออกแบบการเรียนการสอนไว้อย่างเป็นระบบ มีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายการจัดการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน จัดการเรียนการสอนตามหลักทฤษฎีทางการศึกษา หลักการเรียนการรู้และจิตวิทยาการศึกษา การถ่ายทอดความรู้ การนำเสนอเนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และถ่ายทอดกลยุทธ์การสอนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือซึ่งในปัจจุบันเน้นไปที่การใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จึงทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงและเรียนรู้โดยไม่จำกัดสถานที่และเวลาเนื้อหาบทเรียนของอีเลิร์นนิ่งจะอยู่ในรูปแบบสื่อผสมอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Multimedia) สิ่งจำเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ การมีสถานที่ที่เงียบสงบ จัดเป็นสิ่งจำเป็นอันดับแรกที่นักเรียนควรจะต้องมีเพื่อให้มีสมาธิในการเรียนรู้ ที่ไม่มีสถานที่เงียบสงบในบ้านสำหรับใช้เพื่อการเรียนรู้มีมากถึง โดยเฉพาะประเทศไทยมีนักเรียนที่มาจากโรงเรียนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมด้อยเปรียบขาดสถานที่เงียบสงบในบ้านสำหรับใช้เพื่อการเรียนรู้

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การมีคอมพิวเตอร์ที่นักเรียนสามารถใช้ได้ที่บ้าน ก็นับเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเรียนผ่านระบบออนไลน์เช่นกัน ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนายิ่งมีความแตกต่างภายในประเทศสูงมาก ระหว่างนักเรียนจากโรงเรียนที่ด้อยเปรียบกับนักเรียนจากโรงเรียนที่ได้เปรียบ รวมทั้งประเทศไทยที่ช่องว่างของการมีคอมพิวเตอร์ใช้ที่บ้านระหว่างนักเรียนสองกลุ่มนี้ต่างกันมากกว่าซึ่งแสดงถึงความเหลื่อมล้ำของ

โอกาสทางการศึกษา การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่บ้าน ในหลายจังหวัดมีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่เข้าถึงทุกครัวเรือน แต่ในบางจังหวัดก็มีไม่ถึงครึ่งหนึ่งที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ ซึ่งปัญหาการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของบางจังหวัดนั้นอาจเกิดจากลักษณะของภูมิประเทศ เช่น ประเทศที่มีเกาะจำนวนมากหรือมีชุมชนที่อยู่ห่างไกลบนเทือกเขา

2. องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

ผู้เขียนสามารถสรุปองค์ประกอบการเรียนออนไลน์ได้ดังนี้

ฐาปนีย์ ธรรมเมธา (2557) แบ่งองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ออกเป็น 6 องค์ประกอบ

1) เนื้อหาและสื่อการเรียน 2. ระบบนำส่งสารสนเทศและการสื่อสาร

3) ระบบการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ทางการเรียน 4. ระบบการวัดและการประเมินผล 5. ระบบสนับสนุนการเรียน 6. ผู้สอนและผู้เรียน

สรุปได้ว่า การเข้าถึงระบบการเรียนการสอนออนไลน์ได้ แต่การเข้าถึงเพียงเท่านั้นอาจไม่เพียงพอหากผู้เรียนยังขาด เวลาและสถานที่ที่เหมาะต่อการเรียนรู้

3. ประสิทธิภาพเบื้องต้นในการสอนออนไลน์

1) อุปกรณ์การเรียนการสอน อุปกรณ์หรือเครื่องมือการสอนของครูที่ต้องใช้ผ่านการสอนออนไลน์นั้น ควรสร้างความชัดเจนในการสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียนได้อย่างดี ทั้งเรื่องการมองเห็น และการได้ยินเสียง

2) เทคโนโลยีและเครื่องมือสื่อสารระบบในการสอนออนไลน์ควรใช้ง่าย ไม่ซับซ้อน และมีความเสถียรในช่วงทำการเรียนการสอนระหว่างกัน เพื่อให้เกิดการสื่อสารสองทาง (Interactive) ที่ไม่สะดุด หรือบกพร่องด้านการสื่อความหมาย ที่สำคัญ ต้องสามารถตอบสนองการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการเรียนรู้ร่วมกันได้อย่างทันท่วงที

3) ขั้นตอนการสอนที่นำไปสู่กระบวนการเรียนรู้ รูปแบบในการสอนออนไลน์ จำเป็นต้องมีการออกแบบมาให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนที่ดี และระบบการสอนที่ไม่คลาดเคลื่อน การตอบคำถาม และการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักเรียนและครู เป็นต้น

จากองค์ประกอบสำคัญ 3 ประเด็นที่ต้องเตรียมพร้อมนั้น ก็น่าจะสร้างความเข้าใจร่วมกันต่อการเรียนการสอนออนไลน์ การเรียนการสอนออนไลน์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำลังดำเนินการนี้ เป็นเรื่องใหม่สำหรับประเทศไทย (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2563)

4. ปัญหาการเรียนออนไลน์

1) เว็บล่ม การเรียนการสอนในยุคดิจิทัล ครึ่งหนึ่งของนักเรียนที่ผู้ปกครองให้นักเรียนเตรียมอุปกรณ์ไม่ได้ใช้แค่โทรทัศน์แต่ใช้สมาร์ทโฟนหรือโทรศัพท์มือถือ ดังนั้นการดึงสัญญาณผ่านเว็บไซต์ จะทำให้เว็บล่มได้ เพราะมีคนเข้าไปดูเป็นจำนวนมาก

2) หาช่องไม่เจอ นักเรียนที่อยู่ต่างจังหวัดหรือในชนบทที่ห่างไกลจะมีโทรทัศน์ แต่ไม่มีกล่องสัญญาณ หรือไม่สามารถจูนช่องเองได้ ซึ่งเรียกว่าเป็นปัญหาหลักของการศึกษาเนื่องมาจากจากกระจายความเจริญไม่ทั่วถึงในประเทศ

3) สอนเร็วนักเรียนตามไม่ทัน การสอน แบบออนไลน์ไม่ได้เหมือนการเรียนในห้อง ที่เวลาสงสัยอะไรก็จะสามารถยกมือสอบถามได้ การสอนแบบออนไลน์จะเป็นการสอนแบบไปเรื่อย ๆ ต้องตามให้ทันในการเรียนการสอน

4) เนื้อหาเก่าเคยเรียนมาแล้ว ในบางโรงเรียนก็มีการเรียนการสอนที่ล้ำหน้าสอนเนื้อหาไปไกลแล้ว แต่การเรียนแบบออนไลน์เป็นการเรียนสำหรับส่วนรวมทั้งประเทศ ดังนั้นจึงอาจจะเจอเนื้อหาที่เคยเรียนไปแล้ว (ไทยรัฐออนไลน์, 18 พ.ค. 2563)

5) ไม่มีสมาธิ สิ่งเร้ารอบกายทำให้นักเรียนไม่มีสมาธิในการเรียน ไม่ว่าอาจจะกดเปลี่ยนช่องดูอย่างอื่น หรือการเล่นมือถือไม่สนใจในบทเรียนที่กำลังมีการสอนอยู่

เทพไท เสนพงศ์ (2564) ได้กล่าวไว้ว่า การเปิดเรียนทางออนไลน์ของนักเรียนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ว่าได้รับข้อร้องเรียนจากผู้ปกครองของนักเรียนในหลายพื้นที่ พบว่าเกิดปัญหา และอุปสรรคมากมาย ที่กระทรวงศึกษาธิการจะต้องตระหนัก และนำปัญหาที่เกิดขึ้นไปแก้ไข

1) มีนักเรียนบางส่วน ขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอน เช่นโทรศัพท์มือถือ แท็บเลต โทรทัศน์

2) ในพื้นที่ชนบทบางแห่ง ไม่มีสัญญาณโทรศัพท์ ไม่สามารถเรียนทางออนไลน์ได้ และไม่มีจานดาวเทียม หรือจานดาวเทียมรับสัญญาณไม่ได้

3) ในพื้นที่ที่มีสัญญาณอินเตอร์เน็ต ก็เกิดสภาพสัญญาณล่ม และสัญญาณอินเตอร์เน็ตไม่เสถียร ต้องจ้างช่างมาปรับจูนสัญญาณใหม่

4) เด็กนักเรียนยังขาดความพร้อมในการเรียนทางออนไลน์ ไม่มีสมาธิในการเรียน ไม่สามารถเรียนด้วยตนเองได้ ขาดแรงจูงใจ เพราะไม่มีครูคอยกระตุ้นเตือนเหมือนในห้องเรียน

5) ในครอบครัวที่มีพี่น้องกำลังเรียนหนังสือหลายคน แต่มีโทรทัศน์เพียงเครื่องเดียว ทำให้ไม่สามารถเรียนได้ครบทุกคน

6) เกิดปัญหาปมด้อยของนักเรียน มีการเปรียบกับเพื่อนๆที่มีอุปกรณ์ในการเรียนที่ดีกว่าทันสมัยกว่า มีความพร้อมมากกว่า

7) เป็นภาระการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองในการซื้ออุปกรณ์ในการเรียนออนไลน์ และการเรียนผ่านดาวเทียมเพิ่มขึ้นอีกในยามที่กำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจเช่นนี้

8) ผู้ปกครองนักเรียนต้องทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงคอยควบคุมให้ลูกนั่งเรียนผ่านออนไลน์ ทำให้เสียเวลาในการทำงาน หรือประกอบอาชีพในการทำมาหากินของแต่ละวัน สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) เผยสำรวจผลกระทบจากไวรัสโควิด-19 ด้านสังคมที่ได้สำรวจทางออนไลน์ระหว่างวันที่ 13-19 เม.ย.ที่ผ่านมา ซึ่งมีผู้เข้าร่วมตอบแบบสอบถาม 43,448 ราย พบว่า 60% กังวลว่าบุตรหลานไม่พร้อมจะเรียนผ่านทางระบบออนไลน์

วันเพ็ญ พูลวงษ์ ได้กล่าวไว้ว่า สาเหตุหลักที่สร้างความกังวล คือ ไม่มีคอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก แท็บเลต รองลงมาคือ ผู้ปกครองไม่มีเวลาและไม่มีทักษะด้านไอทีในการช่วยเหลือบุตรหลานในการเรียนออนไลน์ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาคือ ไม่มีอินเทอร์เน็ตใช้งาน และเด็กไม่มีทักษะด้านไอที และสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ITU) พบว่า ปัญหาของครัวเรือนในประเทศไทยที่ใหญ่กว่าการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตจากที่บ้านคือ การไม่มีคอมพิวเตอร์ใช้ที่บ้าน หากเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ ทั่วโลก ประเทศไทยมีสัดส่วนครัวเรือนที่มีคอมพิวเตอร์เพียงร้อยละ 21 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของทั่วโลกที่ร้อยละ 49 และค่าเฉลี่ยของประเทศกำลังพัฒนาที่ร้อยละ 38 ขณะที่ ประเทศไทยมีสัดส่วนครัวเรือนที่มีอินเทอร์เน็ตที่บ้านร้อยละ 68 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของทั่วโลกที่ร้อยละ 55 และค่าเฉลี่ยของประเทศกำลังพัฒนาที่ร้อยละ 44 ในปี 2561

ดังนั้นสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ในปี 2560 ในประเทศไทย ครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีน้อยกว่า 2 แสนบาทมีคอมพิวเตอร์เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพียงร้อยละ 3 ของครัวเรือนทั้งหมด ขณะที่ครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 2 แสนบาทขึ้นไปมีคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตร้อยละ 19 ของครัวเรือนทั้งหมด และหากจำแนกตามภูมิภาคพบว่า กรุงเทพมหานครมีสัดส่วนครัวเรือนที่มีคอมพิวเตอร์สูงถึงร้อยละ 42 ของครัวเรือนทั้งหมด ซึ่งอยู่ในระดับที่สูงกว่าในภาคอื่นๆ มากกว่าเท่าตัว กล่าวคือ ครัวเรือนที่มีคอมพิวเตอร์มีสัดส่วนร้อยละ 21 ในภาคกลาง ร้อยละ 19 ในภาคเหนือ ร้อยละ 17 ในภาคใต้ และร้อยละ 14 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (กรุงเทพธุรกิจ, 2563)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ถึงแม้จะพยายามแก้ปัญหาในด้านการเข้าถึงระบบการเรียนการสอนออนไลน์ได้ แต่การเข้าถึงเพียงเท่านั้นอาจไม่เพียงพอ หากผู้เรียนยังขาด เวลาและสถานที่ที่เหมาะต่อการเรียนรู้ ทักษะและวินัยในการเรียนด้วยตนเอง หรือ ครูที่ต้องปรับการเรียนการสอนใหม่ อย่างรีบด่วนภายใต้ระบบการจัดการเรียนรู้ที่ไม่คุ้นเคย ทำให้ระบบการศึกษาต้องเตรียมพร้อมและปรับตัว เพื่อทำให้การเรียนรู้ของนักเรียน นักศึกษาในระบบการศึกษาไม่ขาดช่วงตามสถานการณ์ แต่ปัญหาความเหลื่อมล้ำทาง

สังคม ที่ทำให้โครงสร้างพื้นฐาน เครื่องมืออุปกรณ์ รวมถึงทักษะในการสอนและในการเรียนรู้ ไม่ได้มีทั่วถึงทุกโรงเรียน หรือ นักเรียน นักศึกษา ทุกคน

5. ประโยชน์การเรียนออนไลน์

1) เวลาไม่ใช่ปัญหา เลือกได้ การเรียนผ่านระบบออนไลน์ สามารถเลือกเรียนในช่วงเวลาที่สะดวกได้ตามต้องการ

2) อยู่ที่ไหนก็เรียนได้ การเรียนออนไลน์เรียนได้ทุกที่ ตามที่ต้องการ เพียงแค่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต และอุปกรณ์ในการเข้าถึงสื่อการเรียน เช่น คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก แท็บเล็ต หรือสมาร์ทโฟน เป็นต้น

3) ย้อนกลับไปดูได้ เมื่อเรียนไประยะหนึ่ง หากไม่เข้าใจสามารถกดย้อนกลับ เพื่อทบทวนเนื้อหาและทำความเข้าใจใหม่ได้

4) ทบทวน ในกรณีที่เรียนจนจบ และต้องการทบทวนความรู้โดยกลับมาดูใหม่

5) ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง การเรียนออนไลน์อยู่ที่ไหนก็เรียนได้

6) สร้างความเท่าเทียม เป็นการเรียนที่มีความเท่าเทียมกันไม่แบ่งชนชั้น ฐานะ เชื้อชาติ ภาษา ทุกคนสามารถเรียนออนไลน์ได้และมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนส่งผลให้บรรยากาศการเรียนออนไลน์เกิดการปฏิสัมพันธ์มากยิ่งขึ้นไม่แบ่งแยก

7) ส่งเสริมทักษะกล้าแสดงออก ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นและกล้าแสดงออกมากขึ้น เช่น กล้าแสดงความคิดเห็น ต่างจากบรรยากาศการเรียนในห้องเรียนที่ทำให้หลายคนรู้สึก ประหม่า อายสายตาของเพื่อนร่วมชั้น จนไม่กล้าตอบหรือแสดงความคิดเห็นใดๆ

8) ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน เนื่องจากไม่ได้จำกัดอยู่ในสถานที่เดียว

9) เกิดเครือข่ายความรู้ โยงใยออกไปไกล

10) เน้นการเรียนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

11) ช่วยลดช่องว่างระหว่างการเรียนรู้ในเมืองกับท้องถิ่น

บทสรุป

ปัจจุบันสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ให้ความสำคัญในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการเรียนการสอนมากขึ้น โดยเฉพาะในการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่ออนาคต ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จที่จะมุ่งสู่การศึกษาไทยในอนาคต ก็คือการที่สถาบันการศึกษา ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ โดยเน้นเทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่าเนื้อหาสาระทางด้านปรัชญา รวมทั้ง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้วย อย่างไรก็ดีการนำแนวคิดทางการเรียนโดยผ่านเครือข่ายอินเตอร์เน็ตนั้น ทำให้ผู้เรียนสามารถทบทวนบทเรียนต่าง ๆ ได้โดยไม่ต้องเสียเวลาเดินทาง และทำได้ตลอดเวลา

การเรียนรู้แบบออนไลน์ เป็นการเรียนที่มีความมีความยืดหยุ่นสูง เพราะฉะนั้นผู้เรียนจำต้องมีความรับผิดชอบในการเรียนมากกว่าปกติ เพราะไม่มีครูมานั่งคุม ยิ่งเรียนยิ่งได้กับตัวเราเอง จากที่ได้กล่าวมานั้น การเรียนออนไลน์นั้นดีอย่างไร และมีข้อเสียอย่างไร นอกจากนี้การเรียนออนไลน์ยังนับว่าเป็น “การเรียนรู้อย่างไม่มีสิ้นสุด” เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องจากเป็นแหล่งความรู้ที่เปิดกว้างให้ผู้เรียนเข้ามาค้นคว้าหาความรู้ได้ตลอดเวลาและต่อเนื่อง อีกทั้งยังสามารถตอบสนองผู้เรียนที่มีความใฝ่รู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง (References)

กรุงเทพธุรกิจ. (2564). *เรียนออนไลน์ กับความ ไม่พร้อม ของครอบครัวไทย การศึกษาจะไปทางไหนในวิกฤติโควิด-19*. สืบค้นเมื่อ 24 ธันวาคม 2564. จากhttps://www.bangkokbiznews.com/news/detail/880578.

กฤษณา สิกขมาน. (2554). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการสื่อสารภาษาอังกฤษธุรกิจ โดยการใช้การสอนแบบ E-Learning*. กรุงเทพมหานคร: รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ฐาปนีย์ ธรรมเมธา. (2557). **อี***เลิร์นนิง: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ e-Learning: from theory to practice. โครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย.* กรุงเทพมหานคร: สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

เทพไท เสนพงศ์. (2563). *8 ปัญหาเรียนออนไลน์.* [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 23 ธันวาคม 2564. จาก https://www.posttoday.com/politic/news/623839.

ไทยรัฐออนไลน์. (2564). *ปัญหา เรียนออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 21 ธันวาคม 2564. จาก https://www.thairath.co.th/news/society/1846958.

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *การเปิดเรียนของสถานศึกษาในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ.* สืบค้นเมื่อ. 21 ธันวาคม 2564. จาก https://moe360.blog/2020/04/09/.

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *ปิดสถานศึกษาทั่วประเทศ.* สืบค้นเมื่อ. 20 ธันวาคม 2564. จาก. https://moe360.blog/2020/03/17/.

ผู้จัดการออนไลน์. (2564). *การเรียนการสอนออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ. 22 ธันวาคม 2564. จาก https://mgronline.com/infographic/detail/9630000051854.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2563). *โรงเรียนและนักเรียนมีความพร้อมเพียงใดกับการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์: ข้อค้นพบจาก PISA*. สืบค้นเมื่อ. 21 พฤศจิกายน 2564. จาก https://pisathailand.ipst.ac.th/issue-2020-51.

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). *แนวทางจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.* กรุงเทพมหานคร: ครุสภา ลาดพร้าว.

โอภาส พุทธเจริญ. (2564). *เกาะติดสถานการณ์ ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่: แนวทางการดูแลผู้ป่วยและการป้องกันตนเอง*. สืบค้นเมื่อ. 20 พฤศจิกายน 2564. จาก. https://www.chula.ac.th/cuinside/26952.

https://www.sanook.com/campus/1400603/. *ปัญหาการเรียนออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2564.

UNESCO. https://en.unesco.org/covid19/education response. สืบค้นเมื่อ. 22 พฤศจิกายน 2564.

****